

NEGA GOZDA NA OBMOČJU NARAVNEGA SPOMENIKA PODTURN

Čez tančico sivih oblakov so se pogumno prebijali prvi jesenski žarki. Ura je odbila devet in pod vznožjem Rožnika, pred Švicarijo, smo se zbrali prostovoljci - Zeleni nadzorniki Ljubljane, predstavniki Mestne občine Ljubljana, Zavoda za gozdove Slovenije, Tise d.o.o. in [Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib](#). Vsi zbrani smo imeli, poleg toplega čaja v rokah, skupno še nekaj. Iz postelje smo vstali, da bi izboljšali razmere v gozdu, kjer raste evropska gomoljšica.

Naravovarstveni ukrep izboljšanja stanja naravnega spomenika Podturn je organizirala Snaga Ljubljana, Služba Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib (foto: Saša Vochl).

Gozd močno zaznamuje identiteto krajinskega parka, saj pokriva dobrih 70 % zavarovanega območja. Njegovo podobo, delovanje in urejenost sooblikuje več kot 800 lastnikov. Skupaj z revirnim gozdarjem in pristojnimi službami v krajinskem parku tako pomembno vplivajo na prihodnost gozda. Rezultat takšnega načina dela je skozi desetletja oblikoval gozd kakršnega vidimo danes. S pestrostjo naravne zgradbe in drevesnih vrst predstavlja življenjski prostor številnim vrstam organizmov. Sami pa v njem iščemo zatočišče pred mestnim vrvežem, kjer se tako telesno kot duševno sprostimo in okrepimo.

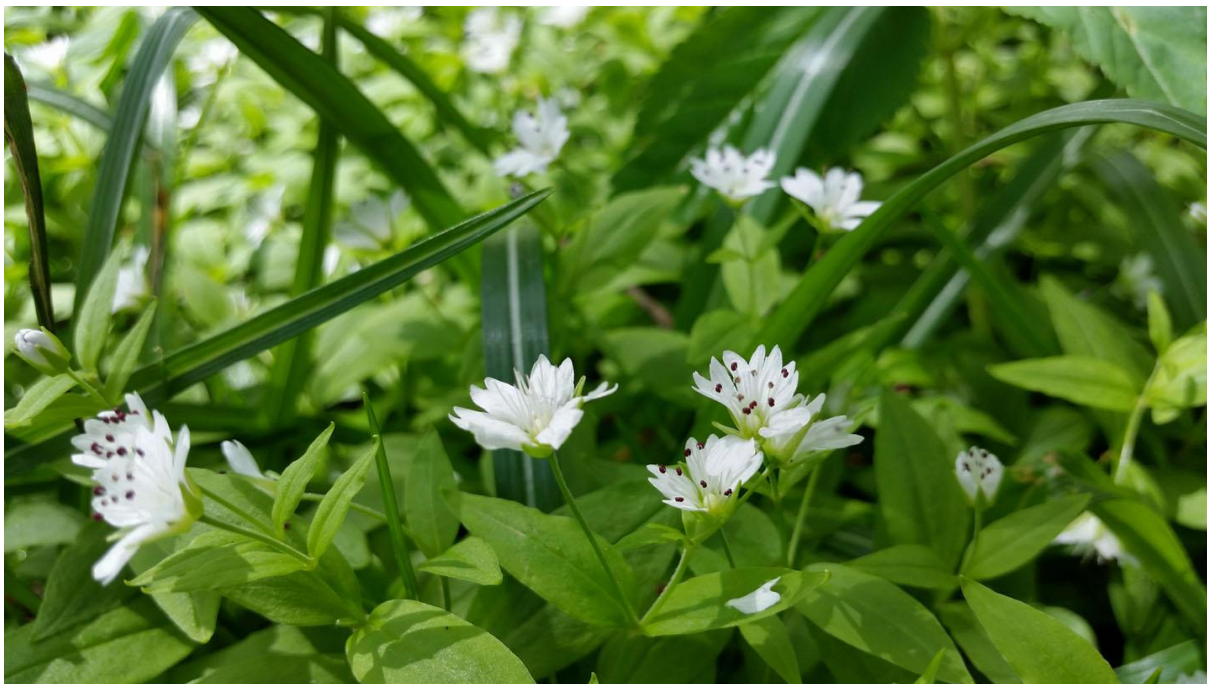
Zaradi izjemno poudarjenih socialnih funkcij, je bil večinski delež gozdov v krajinskem parku leta 2010 razglašen z [odlokom](#) za gozd s posebnim namenom. Temu je prilagojeno gospodarjenje, kar praktično pomeni, da so ukrepi prilagojeni na primer rekreaciji, estetski vlogi in varovanju naravnih vrednot in kulturne dediščine. Na velik pomen in skrb, ki jo moramo nameniti gozdu nad parkom Tivoli – t. i. parkovnemu gozdu, je opozoril predsednik društva [Zelenih nadzornikov Ljubljane](#) profesor **Janez Koželj**.

Gozd bo opravljal vse funkcije in vloge, katere smo mu pripisali le, če bo zdrav in stabilen. In vse se začne z [nego gozda](#), o kateri nam je več povedala **Barbara Slabanja** iz območne enote Ljubljana [Zavoda za gozdove Slovenije](#). Usmerjanje razvoja gozda poteka v vseh razvojnih fazah, od vznika do odraslega gozda, pozornost pa prehaja med posameznimi drevesi in gozdnim ekosistemom. Pri tem praviloma posnemamo le naravne sile. Tako tudi nega gozda poteka po načelih, kjer izbiramo drevesa po njihovi vitalnosti, prilagojenosti naravnim razmeram, socialni vlogi in ekosistemski funkciji.

Nega gozda zahteva znanje in izkušnje. V vsakem trenutku moramo vedeti, kaj delamo in zakaj delamo. Hrast na sliki je rasel ob Jesenkovi poti in se je sušil. Posekan je bil, ker je njegova krošnja s suhimi vejami ogrožala sprehajalce (foto: Saša Vochl).

Posebno skrb pri izvajanju nege posvečamo gozdnim predelom, ki smo jih opredelili kot ožja zavarovana območja. V krajinskem parku je eno izmed takšnih območje naravnega spomenika Podturn, kjer se nahaja klasično nahajališče evropske gomoljčice (*Pseudostellaria europaea*). Gospodarjenje z gozdom je tukaj prilagojeno ekološkim zahtevam te majhne rastline, ki za svojo rast potrebuje primerno zasenčenost, vlažnost tal in ustrezno drevesno sestavo. Ker se je v zadnjih letih na rastišču preveč razrasla leska, smo se z namenom, da izboljšamo svetlobne razmere za evropsko gomoljčico, v tokratni akciji lotili odstranjevanja leskovega grmovja. Odstranili smo okrog 30 prostorninskih metrov leskovih vej.

Evropska gomoljčica cveti od aprila do maja. Drugo polovico leta preživi v obliki podzemnega gomolja (foto: Luka Šparl).

Delo je organiziral in vodil **Janez Miklavčič** iz podjetja [Tisa d. o. o.](#), ki v zadnjih letih s sodelavci izvaja nego urbanega gozda. Med urbanim in klasičnim gozdarstvom namreč obstajajo določene razlike. Gospodarjenje za lesnoproizvodno funkcijo je v urbanih gozdovih podrejeno socialnim funkcijam gozda. Kar pa ne pomeni, da sečnja tu ni prisotna. **Sečnja je namreč osnovni negovalni ukrep, s katero vplivamo na razvoj gozdov, ki jih prilagajamo našim potrebam.** V urbanih gozdovih je tako na primer večji poudarek na obveščanju in ozaveščanju javnosti, sodelovanju, skrbnem gozdnem redu (npr. 5 m na vsako stran poti je potrebno odstraniti vse ostanke sečnje) in časovnem prilagajanju del. Daljše so tudi proizvodne in pomladitvene dobe gozda (z namenom vzgoje starih, debelih dreves in ustvarjanja manjših vrzeli v gozdu). Redna in hitra mora biti tudi sanacija v primeru poškodb gozdnih tal, dreves, sestoja, gozdne infrastrukture ali gozdnih poti.

V nekaj kratkih urah, preživetih v prijetnem delovnem vzdušju, smo se spoznali ne le z nego gozda, temveč tudi drug z drugim. Kdo smo, kaj nam pomeni gozd in kako lahko negujemo naše sodelovanje v dobro nas ter gozda za prihodnje rodove.